

031123 MK

Lapsen maksabiopsian - hoitopolku (hk T)

Esivalmistelut

- Pediatriinen jonohoitaja varaa ajan (tiistaisin, iltapäivällä) ja ilmoittaa ajan kotiin ja osastolle.
- Tutkimus tehdään anestesiassa.
- Varaa aika operasta (tmp-koodi JJ2AT).
- Gastroenterologi tekee lähetteen uä-ohjatusta kudosbiopsiasta, tutkimuskoodi JJ2AT ja PAD-näytteistä koodi 4064 (Lr-PAD). Laita potilas lähettävän gastroenterologin pkl-listalle (PE3L tai PE4L) toimenpidepäivänä, jotta gastroenterologi muistaa tehdä PAD-lähetteen radiologin ottamaan näytteeseen.
- Biopsiaan tuleva potilas laitetaan gastroenterologin pkl-listalle viimeistään päivää ennen toimenpidettä, jotta hän muistaa tarkistaa laboratoriotulokset. Tulosten perusteella arvioidaan verituotteiden siirtotarve ennen biopsiaa.

Valmistelu

- Lähettävä lääkäri tekee kaikki tutkimukseen liittyvät hoitomääräykset normaaliin tapaan potilaskertomukseen.
- Laboratorionäytteille 2-5 päivää ennen biopsiaa (toimenpidenäytteet: pvk+t, APTT, P-TT, ALAT, GT, Bil, Bil-kj, P-alb, x-koe ja tarvittaessa veriryhmä).
- Verivaraus lääkärin ohjeen mukaan.
- Potilaan trombosyyttien on oltava vähintään 100 E9/l ja P-TT:n vähintään 50%, jotta biopsia voidaan suorittaa. Tarvittaessa potilaalle annetaan verituotteita ennen biopsiaa.
- Voi yöpyä kotona ennen biopsiaa.
- Ravinnottaolo vähintään 4 h ennen toimenpidettä.
- Saapuessa osastolle toimenpideaamuna: pituus, paino, verenpaine, pulssi ja lämpö. Arvot kirjataan hoitotaulukkoon. Näiden arvojen perusteella hoitaja kysyy gastroenterologilta biopsian jälkeisen seurannan raja-arvot (RR, P, Hb)
- Vanhemmat voivat saattaa lapsen leikkaussaliin, missä laitetaan perifeerinen kanyyli (Emla osastolla).

Jälkiseuranta

- Lapsi siirtyy herättyään takaisin vuodeosastolle, jossa 6 tunnin vuodelepo.

- Verenpaineen ja lämmön mittaus toimenpiteen jälkeen 15 min välein 0- 2 h ajan ja 30 min välein 2-4 h ajan sekä 1h välein 4-6h ajan. (ja tarvittaessa yöllä x 2).
- Klo 19 otetaan PVK+T
- Jos Hb laskenut enintään 10 g/l lähtötasoon verrattuna ja lapsen vointi on hyvä, lapsi voi kotiutua illalla
- Jos Hb laskenut 11-20 g/l, seurataan lasta seuraavaan aamuun, jolloin kontrolloidaan PVK+T
- Jos Hb laskenut yli 20g/l harkitaan lapsen voinnin ja Hb:n laskun perusteella tarvittaessa kuvantamistutkimuksia, Hb:n kontrollointia 2-4 h kuluttua ja punasolusiirtoa. Ohjelmoidaan PVK+T biopsian jälkeiseen aamuun.

Ohjeet kotiutumisen jälkeen

- Saunomiskielto viikon.
- Vapautus koululiikunnasta viikon.
- Vältettävä hyppimistä (esim. trampoliinilla) ja tärinää (esim. mönkijällä ajoa) 1 viikko.
- Soitto osastolle, mikäli lisääntyvää selkä- tai vatsakipua.
- Koepalavastauksesta varataan soittoaika, ellei toisin ole sovittu, gastroenterologin poliklinikalle (PE3L tai PE4L) 2 viikon kuluttua (lääkäri soittaa sovittuun puh.numeroon).

Viitteet:

Dezsöfi A, Baumann U, Dhawan A, ym. Liver biopsy in children: position paper of ESPGHAN Hepatology Committee. JPGN 2015;60:408-20.

Almeida P, Schreiber RA, Liang J, ym. Clinical characteristics and clinical complications of pediatric liver biopsy: a single centre experience. Ann Hepatol 2017;16:797-801.

Lehistö P. Lasten maksabiopsiat Turun yliopistollisessa keskussairaalassa vuosina 2008-2017. Syventävien opintojen kirjallinen työ. Kliininen laitos, lastentautioppi, Turun yliopisto, kevätlukukausi 2019.